

REDACTOR

DR. ALEXANDRU RUSU

REDACTIA ȘI ADMINISTRATIJA
BLAJ—JUDETUL ALBA DE JOSMANUSCRISELE NU SE
INAFIAZĂ.

Unirea

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 90 Lei

Pe 6 luni . . . 45 Lei

Pe 3 luni . . . 24 Lei

Numărul 2 Lei

Pentru inserate se plătește 4 lei de șir garmond.
La publicările ulterioare se socotește taxa jumătate

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

Abonamentul nostru.

Incă din Aprilie ni-s'au urcat cheltuelile de imprimare cu 20%, iar acum ni-se cer alte 15%, așa că până acum avem o urcare de 35%, și bun e' Domnul dacă la toamnă nu ni-se va pune în vedere o nouă urcare.

În fața acestei situații ne vedem și noi obligați să urcăm abonamentul, începând cu 1 Iulie curent, cu suma de 20 Lei pe an, fixând pentru viitor următoarele condiții de abonament:

Pe un an 90 Lei.

Pe 6 luni 45 Lei.

Pe 3 luni 24 Lei.

Rugăm deci pe toți aceia, cari ne-au plătit abonamentul pe anul întreg să nu uite, că până la finele anului ne mai dătoresc cu suma de 10 Lei.

Alte gazete și-au redus formatul, ori au început să apară mai rar. Noi am preferit să urcăm abonamentul cu o sumă minimală și absolut necesară, ieșind tot în condițiile de până acum și ne place să credem că cititorii nostri vor aproba și ei hotărîrea aceasta.

Red. și Adm. „Unirea“.

Unificare-Statificare

de A. C. Albinus.

Între sat și sat există deosebiri de credințe și obiceiuri. Dar mi-te, între provincii, care numai ca ieri s'au îmbrățișat la sânul mamei! E natural, că aceste deosebiri și asprețuri, care ar putea să împiedece închiegarea poporului român într-o unitate națională, trebuie netezite. Și, de bună seamă, le va șterge vremea, cultura, viețuirea comună.

Întrebarea cea mare este însă, în ce chip se facă această netezire și unificare? Să mergi toate instituțiile din provinciile alipite și să le înlocuești cu instituțiile — și bune și rele — din țara-mamă? Ori să-le alegi pe cele mai bune din toată țara și așa să se facă unificarea? Aceasta ar fi rezolvarea favorabilă a chestiunii, dar, cum vedem, până acum s'a făcut încercarea numai cu metoda dintâi.

Așa s'a ajuns și la *ideea statificării tuturor școlilor din Ardeal*. Deosebirea de vederi pe această temă e explicabilă. Școala ardeleană are un trecut. Datează din vremile când Principatele aveau abia două, trei buchene grecești. În acele timpuri școala era lăsată aproape exclusiv în grija bisericii. Ardeleanii deci, în mod natural, au îndrăgit școala confesională și nu se pot despărți ușor de acest tip de școală, în care văd chezașia educației morale a viitoarelor generații.

Școala românească din vechiul regat e de origine cu mult mai recentă, datează din vremea, când statele au început să arate tot mai multă sollicitudine față de marea problemă

a educației tinerimei. Și spre nenorocul neamului românesc, statul român, urmând politica școlară a Franței certate cu biserica catolică, n'a admis nici un amestec al bisericii în chestiile școlii. N'a dat drept de publicitate școlilor confesionale. Ba mai mult, chiar și creșterea clerului ortodox a luat-o din mâinile bisericii.

Două tendințe, care se lovesc în capete. Opinia publică ardeleană admite, pe lângă școala de stat și școli confesionale, controlate și subvenționate de stat. Opinia publică din vechiul regat, ori barem guvernele, care se succedază, tind la statificarea tuturor școlilor confesionale, aflate în Ardeal. Lupta, care se dă pe această temă, între stat și confesiuni, e inegală. Statul a expropriat moșiile din care se susțineau aceste școli, iar subvențiile acordate până la o vreme, le-a sistat. Adevărată politică de infometare!

Și dacă nici bisericile românești din Ardeal nu se lasă îngenunchiate, ci cer cu toată stăruința soluționarea echitabilă și cinstită a chestiunii școlilor bisericești, înseamnă că *Ardelenii prevăd criza morală* ce s'ar deslănțui în urma statificării tuturor școlilor confesionale.

Suntem împotriva statificării școlilor pentru că școala de stat ne-a dat, în scurtă vreme, *exemple triste*. Cunosc părinți, care și-au dus copiii dela un umil liceu din provincie la liceul de stat din capitala Ardealului. Peste un an, îngroziiți și-au adus copiii înapoi, fiindcă copilul din clasa III liceală învăța dela profesorii de științe, că nu există Dumnezeu. S'a scris în ziare, că la liceele de stat se batjocorește religia, biserica și servitorii ei. Știu din gura unui comisar ministerial — profesor universitar din Ardeal — că la un examen de maturitate, în vreme ce comisarul, profesorii din comisia de examinare și candidații implorau prin rugăciuni ajutorul ceresc, un profesor din vechiul regat — evreu botezat — sta cu mâinile în buzunar, sfidând în acest chip sentimentul religios al profesorilor și elevilor. Ne putem închipui ce putea vorbi cu elevii la lecții, necontrolat de nimeni.

Suntem contra statificării liceelor vechi și cerem crearea a noului licee confesionale în Ardeal, pentru că *nu vrem să ne despărțim de tradiționala educație creștinească*.

— De ce vă feriți de statul român? Aceasta e întrebarea atât de des repetată, care se pune susținătorilor școlii confesionale. Răspunsul nostru e clar: Nu ne ferim de statul român pe care cu dor l-am dorit, ci *ne ferim de sistemul blestemat, care infiltrază în inima copiilașilor veninul îndoielii, sămburele necredinței ce, fatal, va aduce ruina morală a țării*. În școlile confesionale, biserica se va îngriji să aibă educatori idealști, și nu va lăsa să se strecoare în rândurile lor atei, care omoară credința și idealismul tineresc.

Ministerul instrucțiunii nu cinstește tradițiile religioase ale școlii ardeleni. Mai în toamnă o ordonanță ministerială a luat dreptul

profesorilor de religie de a li-se socoti orele de exhortații religioase ca ore suplimentare, în vreme ce orele de experiențe și de ansamblu coral intră în această categorie de ore. Profesorii de religie n'au protestat împotriva acestei măsuri nedrepte, ca să nu apară materialști. Acum s'a dat o *nouă ordonanță*, care întocmește orarul anului școlar viitor. Aceasta lovește direct în învățământul religios. Conform acestui ordin, începând cu 1 Septembrie a. c. la liceul clasic-modern în cl. VII—VIII religia se va propune în câte 1 oră săptămânal, apoi la liceele reale, în cl. V—VI în câte 1 oră pe săptămână, iar în cl. VII—VIII nu se va propune nici o oră de religie. Împotriva acestei măsuri vor trebui să protesteze toate bisericile creștine din țară și toți părinții, care își trimit copiii la școală cu scopul, ca de acolo să iase tineri morali, înarmați cu cunoștințe și cu virtuți.

Ardealul nu se va putea împăca cu un tip de școală, care atacă religia și seflemisește tot ce e sfânt. Ca exemplu vă dau o mică întâmplare din viața școlii.

Sunt la o școală cu trecut istoric. Mai de mult Ardealul trimitea profesori în vechiul regat. Acum la rândul-i, plătind oarecum împrumutul, vechiul regat ne trimite profesori. Și această plată e binevenită, pentru că n'avem profesori de limba franceză. Mai era, apoi, nevoie de profesori din vechiul regat pentru unificarea limbii. Școala noastră încă aștepta cu drag un profesor din Moldova. L-am primit cu dragoste românească. Tânăr, voinic, plăcut în societate, l-am îndrăgit în curând. Ne-am înțeles și la vorbă. Dânsul a mai încunjurat turcismele și bulgărismele, iar noi ne-am năzuit să părăsim pronunțarea dialectală. În sfârșit, ne-am împrietenit. Un singur lucru a fost, care a împiedecat unificarea sufletească: chestiunile religioase. Dânsul nu se putea împăca cu importanța ce Ardeleanii dau religiei și bisericii. Iar pe noi ne supăra ironia și, câte odată, batjocura cu care vorbea despre cele sfinte.

Întâmplarea care a făcut să ne înstrăineze mult de școala vechiului regat, s'a petrecut într-o zi de iarnă. Era timpul recreației de 10 minute, când profesorii, cu excepția unuia care supraveghează furnicarul de copii ieșiți în curte și pe coridoare, se adună în sala de ședință și povestesc fel de fel de lucruri din școală. Un profesor de limba română se plânge cu câtă greutate poate să obișnuiască pe copii să țină în vedere la scris regulile ortografice. — „Nu-i chip, spunea, să-i faci să înțeleagă deosebirea între n'are și nare“. „Domnule coleg — zice atunei noul profesor — să înveți ortografie, e cel mai ușor lucru. — Numai să utilizezi exemple potrivite. Vedeți, domnilor — continuă, întorcându-se spre noi, care apropiindu-ne de dânsul, îl ascultam cu interes — eu niciodată nu voiu uita exemplul pe care ni l-a scris pe tablă profesorul de limba română, când ne-a învățat a deosebi tocmai pe acest n'are de nare. Uite exemplul:

„Toată lumea are nare,
Numai popa n'are nare“.

A așteptat să izbucnim în hohote de râs la auzul spiritualului exemplu, și a stat nedumerit, văzând, că rămânem din cale afară serioși, iar profesorul de românească, un bătrân și venerabil preot, și-a pus încă un rând de ochelari să vadă mai bine, ce vrea tânărul coleg. Vrea poate să-l ia în zețimea?

„Domnule coleg — i-am spus atunci — noi, Ardeleni, suntem mai bucuroși să nu știe copiii noștri a deosebi pe „nare“ de „nare“, dacă această regulă se poate învăța numai prin batjocorirea servitorilor bisericii“.

Intâmplări de acestea s'au petrecut cu sutele în cuprinsul Ardealului. Și aci zace motivul care ne-a înstrăinat de ideea statificării școlilor. Oameni, care înainte de aceasta cu 2—3 ani erau aderenți ai statificării, azi luptă din răspuțeri pentru păstrarea școlilor confesionale.

Ar fi bine să înțeleagă domnul ministru al instrucției că, dacă vechiul regat cere statificarea școlilor pentru un interes momentan — se șoptește: înfrângerea școlii minoritare iredentiste — Ardealul luptă pentru școala confesională, având în vedere un interes mai mare: viitorul țării.

Un nou „Motu Proprio“ al Papei. Mișcarea catehetică din biserica Romei a luat în timpul din urmă, cu deosebire de pe timpul lui Piu al X-lea, un avânt foarte frumos. În toate țările, unde această biserică are un trecut, s'au inițiat asociații și s'au ținut congrese catehetice, întemeindu-se chiar și reviste, cari se ocupă exclusiv cu chestiunile catehezei moderne.

Acum vine sf. Părinte și prin noul său „Motu Proprio“ din 29 Iunie înființează pe lângă s. Congregație a conciliului un *Oficiu special pentru intensificarea instrucției religioase din întreaga biserică*. Oficiul acesta va fi un organ central al întregii mișcări catehetice, care va ști să îndrume pe viitor cu autoritate supremă tot ce spiritul de organizare și zelul de evanghelizare al singuraticelor biserici va produce în această direcție.

Dar nu este numai atâta. În legătură cu

instituirea acestui nou Oficiu, sf. Părinte nu uită a se adresa în terminii cei mai calduși și cari dovedesc că dă o deosebită importanță mișcării catehetice, tuturor Ordinariatelor, ordurilor religioase, preoțimei și chiar reuniunilor mirene, îndemnându-i cu toată puterea, să îmbrățișeze cât mai mult interesele instrucției religioase, în școală ca și afară de școală. Episcopii sunt datori să supravegheze cu grijă tot ce fac pe terenul acesta, trebuind să raporteze noului Oficiu, tot la trei ani, despre rezultatele obținute prin aplicarea normelor de procedură, cari se vor da din partea acestui Oficiu. „În chipul acesta sperăm, zice sf. Părinte, că se va înfăptui fericita întoarcere a sufletelor insetate la izvoarele nescădate ale adevărului și ale grației, la izvorul apei curgătoare în viața de veci, secându-se pentru totdeauna marea neajuns ai națiunilor catolice, care este ignoranța în chestiile religioase“.

Împreună cu întreaga presă catolică, salutăm și noi cu deosebită bucurie noua instituție a Romei, și dacă mișcarea catehetică a început să ia în timpul din urmă și în biserica noastră un avânt îmbucurător, să sperăm ca pe urma noilor îndrumări și îngrijiri venite de sus, lucrurile vor merge pe viitor și mai bine.

O „lumină“ a satelor noastre. Organul popular al Sibiului pravoslavnic se numește „Lumina satelor“. Cu toate acestea, ca un adevărat „lucus a non lucendo“, nu numai că nu prea luminează cărările pe cari vrea să-și ducă cititorii, ci mai vârtos le întuneacă de-abinele.

Căci, iată ce scrie bunăoară această „Lumină“, în legătură cu sărbătoarea Sâmpetrului: „Acum Joi avem prăznuirea sfinților apostoli Petru și Pavel. Biserica îi cinstește ca pe mai marii celorlalți apostoli, pentru că (ascultați motivarea!) *Petru i-a întrecut pe toți cu bătrânețea, iar Pavel cu învățătura și râvna*“.

Or, sf. Scriptură n'are un singur șir despre această pretinsă „bătrâneță“ a lui Petru, iar cărțile liturgice ale ortodoxismului (întru toate identice cu ale noastre), nu amintesc cu nici un cuvânt, că Petru este de a se considera „mai marele apostolilor“ pentru că ar fi

fost mai bătrân decât ceilalți. Spun însă aceste cărți liturgice cu totul altceva. Ele ne spun, „că Petru este mai marele bisericii și cel dintâiu cu scaunul“, „că pe piatra teologiei sale a întărit Dispunătorul Isus bisericii neclătită“, că el „după vrednicie piatră s'a numit, pe care Domnul a întărit credința cea neclătită a bisericii“, că Petru este vrednic să fie încununat cu laude, pentru că a fost „căpetenia apostolilor“ și altele multe de acestea. Și ele ne afișează aceste considerante în atâtea variații, încât prealuminații dela faimoasa „Lumină“ a Sibiului neapărat vor fi trebuit să înțeleagă că Petru nu pentru „bătrâneță“ este cinstit și preamărit din partea bisericii precum nu pentru bătrâneță a fost constituit din partea lui Hristos de căpetenie a apostolilor și de cap văzut al întregii biserici.

Dar firește alte motive, cele adevărate, nu pot să fie invocate, fiindcă atunci s'a sfârșit cu toată pravoslavia națională. Dar dacă ne dăm foarte bine seama că aniversara zilei de 29 Iunie este o zi critică de primul rang pentru toți pravoslavnicii, zi pe care dacă a putea-o de mult ar fi înlocuit-o cu alta, ne putem în schimb să înțelegem de ce trebuie să se vină mereu, an de an, cu această platitudine absolut lipsită de orice inteligență „bătrâneții“ lui Petru.

Ar fi deci timpul suprem să nu se mai spună cuvântul acesta și dacă alte cuvinte nu li-se impar, mai bine să nu spună nici unul „Lumina“, ce-i drept, n'ar răspândi atunci nici o lumină, dar așa răspândește... întuneric.

O mică polemică.

— În jurul scrisorii de pace a Papei Pius XI. —

Cititorii noștri cunosc în întregime („Foița“ din Nr. 27 c.) scrisoarea dată de curând de sf. Părinte al Romei în cauza gravelor neînțelegeri germano-franceze dela Ruhr. Nu va fi decă fără interes, să-i orientăm și asupra unei polemici mărunte a „Infrățirii“ liberale din Cluj în jurul acestei scrisori.

Un redactor al „Patriei“ din Cluj, care „nu este, cum spune, nici greco-catolic, necum catolic“, s'a ocupat, într'un număr mai no

□ □ Foița „Unirii“. □ □

Regulament

pentru Comisiunea catehetică a provinciei mitropolitane de Alba-Iulia și Făgăraș*).

A) Comisiunea și raportul ei față de Ordinariate.

1. Pentru îndrumarea învățământului religios de toate gradele, Conferența episcopescă instituie, cu atribuțiile fixate mai jos, o Comisiune catehetică a întregii Provincii bisericesti de Alba-Iulia și Făgăraș cu sediul în Blaj.

2. Membrii acestei Comisiuni se numesc din partea singuraticelor Ordinariate eparhiale, cu preferința dintre preoții, cari s'au distins pe terenul învățământului religios.

3. Numărul membrilor Comisiunii variază după împrejurări. Totdeauna este însă de a se ținea proporția de 2 din arhidieceză, unde e sediul, față de 1 din eparhiile sufragane.

4. Numirea membrilor Comisiunii se face pe timp de trei ani, stând însă în voia Ordinariatului de a schimba pe unul sau altul dintre membrii Comisiunii și înainte de expirarea a-

cestui termen. După trei ani membrii vechi pot fi numiți de nou, dar cel mult în trei rânduri consecutive. La cererea Comisiunii un membru poate fi numit și peste acest termen. Inspectorul catehetic eparhial este membru de drept al Comisiunii.

5. Prezidentul Comisiunii se numește dintre membrii, și anume pe un răstimp de 5 ani, din partea Conferenței episcopesti. Această numire se poate repeta o singură dată, și numai dacă Comisiunea o cere cu două treimi a voturilor sale. În locul membrului numit prezident, Ordinariatul respectiv numește în Comisiune un alt membru.

6. Pentru afacerile curente, comisia alege un secretar și un casier, cari împreună cu prezidentul formează biroul comisiunii.

B) Activitatea Comisiunii.

7. Îndrumarea învățământului religios Comisiunea o face prin următoarele:

a) Prin stabilirea planului de învățământ religios (general și special) unitar și obligator pentru întreaga Provincie bisericască;

b) Prin îngrijirea de manuale corespunzătoare pentru toate gradele învățământului;

c) Prin directivarea și controlul ce deprinde asupra mersului învățământului;

d) Prin inițierea și conducerea de conferențe și chiar congrese catehetice.

8. În scopul acesta comisiunea se întrunește de câte ori cere trebuința, dar cel

puțin odată în fiecare an. La dorința unei treimi a membrilor, prezidentul este dator să convoace Comisiunea și mai de multeori pe an.

9. Convocarea se face de prezident scris, cel puțin cu o lună înainte, indicând obiectele la ordinea zilei, asupra cărora e dator să dea toate informațiile, pe cari membrii le-ar cere.

10. Comisiunea e capabilă de hotăriri numai dacă sunt de față cel puțin jumătate din membrii, iar hotăririle se iau cu majoritatea absolută a voturilor celor prezenți. În caz de paritate decide votul prezidentului.

11. Membrii Comisiunii cari nu au sediul în Blaj, și participă la ședințe, au drept la cheltuielile efective de drum și la diurna regulamentară din fondurile eparhiale de dispoziție.

I. Planul de învățământ.

12. Planul de învățământ general lucrat din partea comisiunii, pentru întreaga Provincie bisericască, se va aproba și impune din partea Conferenței episcopesti, care nu-l va modifica decât numai în urma avizului Comisiunii, și de comun la inițiativa ei.

23. Pe temeiul planului de învățământ general, Comisiunea va elabora planuri speciale pentru singuraticele grade ale învățământului și chiar pentru diferitele cadre ale aceluiaș grad (1 oră la săptămână, ori 2 clase contrasenecontrase șcl.). Acestea încă vor trebui să aibă aprobarea Conferenței episcopesti. Modificări

* Din prilejul întrunirii anuale din 23 Iulie c. a Comisiunii catehetice mitropolitane, dăm aici Regulamentul ei aprobat de conferența Corului nostru episcopesc din 20 Iunie 1922. N. R.

151 din 17 Iulie c.), de ideile cuprinse în scriboarea papală, găsind că ideea „carității sociale” — o formă mai avansată a „justiției sociale” profesate mai întâiu de Papa Leo XIII, dar care astăzi constituie un patrimoniu comun al întregii democrații din lume — este o idee, „care se ridică deasupra contingențelor politice, aspirând la perpetuitate”. Germanii au interpretat-o în favorul lor, iar bisericii Franței s'au lăsat să interpreteze în înțelesul tezei franceze. Dar „înțelesul ei, spune autorul, nu este nici german, nici francez, nici politic, nici economic”, ci *simpliciter* creștin care „nu separă — cum spune sf. Părinte — cerințele justiției de acele ale carității sociale”.

Aplicând apoi înțelesul profund etic al acestei scrisori împerejurărilor noastre politice, autorul scrie cu mult bun simț următoarele: „Glasul Papei nu poate răsună în pustiu, într-o vreme când lupta de clasă vine să răstoarne tabla valorilor morale, ștergând de pe ea rândul cel mai supărător, care este al iubirii dintre oameni. Socialism marxist sau socialism comunist, ortodox sau eterodox, oligarhie financiară sau țărănism acut — toate sunt negația carității sociale, dupăcum caritatea socială le neagă pe toate. Papa a înțeles perfect de bine boala de care suferă societatea după războiu, când din mistica creștină mărginită la un act intim de suflet... încearcă să facă un act social. — Va reuși?”

Noi credem, că da! Nu însă și în atmosferă îmbăesită de șovinism ortodox și anti-papal dela noi, care răsuflă — în legătură cu scrisul „Patriei” — în coloanțele „Infrățirii” din Cuij, care în numărul său din 20 Iulie nu se sfințește să scrie următoarele șire lipsite de orice bun simț: „Ca și altădată, când căuta să tragă cenușa peste turta bisericii unite, cărcia încearcă (?) a-i face proseliți (!), „Patria” se simte obligată să apere diplomația făcarnică (!!) a Scaunului papal profitând de această scrisoare”.

Cu argumente absolut răsuflate și de mult combătute de însași logica evenimentelor, se încearcă apoi o sprijinire a acestei lamentabile teze.

Îi va răspunde redactorul „Patriei”? — Nu știm, dar credem că nu merită nici un răspuns.

In cauze de reformă agrară.

— Dispoziții mai noue ale Ordinariatelor noastre. —

1. P. V. Ordinariat de Gherla insistă cu datul de 7 Iunie de nou asupra grijei ce trebuie să o aibă preoșimea față de *lucrările de improprietărire a bisericilor*, spunând următoarele:

„Ca întregire a ordinului Nr. 2054 din 3 Maiu a. c. (Curierul Creștin Nr. 11 din 1 Iunie 1923) în cauza improprietăririi bisericilor și a școalelor, lăsăm prin aceasta din nou tuturor preoșilor ca cu cea mai mare sollicitudine să lucreze, ca sesiunile parohiale (atât în matre cât și în filii) să se întregască la maximul dat de lege, 32 jugh. cad.

„Pentru eventuală întrelăsare, personal sunt răspunzători preoșii și la rândul lor protopopii; se vor încerca amăsurat prescrierilor legii R. A. spre a se înfăptui întregirea sesiunilor.

„În cazurile, când Comisiunile ar face dispoziții neîndestulitoare ori chiar de dreptul negativ și în cazuri posibile de executat instrucțiunile R. A., îndată se va face raport Ordinariatului, carele va face cele convenite”.

2. P. V. Ordinariat arhidiecezan, la rândul său, în importante măsuri privitor la *prețul averilor bisericesti expropriate* și în ce privește *plata celor câștigate prin improprietărire*.

În ce privește prețul terenelor bisericesti expropriate dispune, că el „rămâne avere bisericescă radicală, servind dobânda acestui preț, destinației pe care a avut-o imobilul înainte de expropriere”.

Iar privitor la plata imobilului bisericesc câștigat pe urma exproprierii, se dispun următoarele:

„a) Plata imobilului bisericesc câștigat pe urma improprietăririi, cu orice destinație (porțiune canonică preoșească, cantorală etc.) se face din venitele acelui imobil, care se va arenda în calea licitațiunii publice, ori se va cultiva gratuit de comunitatea bisericescă”.

„Achitându-se plata, terenul va servi destinației, pentru care s'a dat: preotului, cantoralului etc.

„b) Plata terenelor câștigate prin improprietărire pentru construcții de biserică și școale (l. R. A. art. 40) se face din arenda acelora, dacă nu se începe edificarea îndată după improprietărire. În cazul din urmă plata terenelor o fac comunitățile bisericesti respective”.

Revistă bisericescă.

Partidul poporal (catolic) din Praga a sărbătorit de curând cu mare fast *amintirea sf. Cyril și Metodiu*. Praznicul a fost ținut în nota stăruințelor tot mai pronunțate pentru o reconciliere a bisericii Răsăritului cu biserica Romei papale.

Prezența din 8 Iulie la Șimleul Silvaniei, iar în 12 Iulie la mănăstirea Bicsadului a Preasfințitului Iuliu al Gherlei a prilejit în ambele locuri *serbări deosebit de impunătoare*. Cu deosebire la Șimleu, neobositul arhieru a fost primit ca un adevărat principe al bisericii. Și aici, și la Bicsad, unde la Sâmpetru se ține obișnuita „ruga”, pâr. episcop Hossu a putut să vestească evanghelia Domnului în fața unor mulțimi cum nime nu-și aduce aminte să mai fi fost văzută. La Șimleu să fi fost 6-8 mii de oameni, iar la Bicsad chiar până la 15 mii, așa că arhieru a trebuit să vorbească de două ori.

La Londra s'a deschis de curând *așa numitul congres „angio-catolic”*, la care participă pe lângă anglicani și reprezentanți ai bisericii ortodoxe din Rusia și Grecia. O depeșă trimisă din partea congresului Papei din Roma spune, că congresiștii se roagă lui Dumnezeu, ca „ziua dorită a păcii” să se ivească cât mai curând.

Ca un moment deosebit de îmbucurător, încreștăm, că la *concursul de teologie din Gherla* s'au prezentat cu totul 37 tineri. Au fost primiți dintre aceștia 34, fiind destinați pentru Roma tot băcți cari au terminat liceul cu foarte bine. Revenim deci, cu încetul, la timpurile, când între zidurile seminarelor abia puteau să între decât maturi cu foarte bine și cu bine.

mai mici în aceste planuri poate să facă și Comisiunea, dar numai cu 2/3 a voturilor.

14. Ambele planuri se vor tipări pe chieștiala Ordinariatelor, contribuind fiecare în proporția exemplarelor de cari are nevoie.

II. Ingrijirea de manuale.

15. Ca manuale de religie se vor admite numai manuale aprobate de Ordinariatul locului, unde se tipăresc.

16. Aprobarea manualelor se face totdeauna în temeiul unui aviz al Comisiunii, și numai dacă acesta este favorabil.

17. Comisiunea decide asupra avizului său în baza raportului unui comitet de trei membrii numiți de prezident, care cenzurează lucrarea nu numai din punctul de vedere al „Nihil obstat”-ului, ci și din acela al calităților ce trebuie să intrunească un manual bun (tehnica, metoda, stilul și limba).

18. Comitetul de cenzurare pregătește raportul său cu posibilă grabă, autorul având dreptul să pretindă, ca în curs de 3 luni lucrarea să-i fie cenzurată.

19. Pentru cazul că s'ar simți lipsa unui manual nou, și nu s'ar imbia manuscrise dela sine, Comisiunea însăși va iniția lucrarea lui.

20. În ce privește noile ediții, fiecare autor este în drept să le retipărească, dar trebuie să ceară mai întâi avizul Comisiunii și să țină seamă de observările în merit ale acesteia.

21. Fiecare catehet respective profesor

de religie este în drept să întrebunțeze, în școala unde propune, oricare din manualele aprobate de vre-unul din Ordinariatele Provinciilor noastre bisericesti. Aprobarea dată să poate însă revoca la propunerea Comisiunii, dacă vre-un manual s'ar fi dovedit, din orice cauză, necorespunzător.

III. Controlul învățământului.

22. Controlul învățământului religios de toate gradele îl deprinde fiecare Ordinariat prin inspectoratul său catehetic, care totdeauna este unul dintre membrii Comisiunii, fiind și referentul chestiunilor catehetice în Consistorul eparhial.

23. Inspectorul catehetic este dator până la 15 Iulie a fiecărui an să prezinte Comisiunii un raport amănunțit asupra învățământului din eparhia ce inspectează. Pe temeiul acestor rapoarte, Comisia avizează Conferența episcopescă asupra măsurilor ce crede că pot fi necesare, ori de folos, pentru promovarea învățământului religios.

24. Atribuțiile inspectorilor catehetici le fixează singuraticile Ordinariate, ținând seamă de avizul Comisiunii.

IV. Conferențe și congrese catehetice.

25. Comisiunea are dreptul și chiar datorința să convoace, direct, ori prin inspectorii catehetici, conferențe de ale catehetilor, respective profesorilor de religie, după anumite ținături,

precum și congrese mai mari (după eparhii ori chiar ale întregii provincii).

26. Obiectele dela ordinea zilei din conferențele și congresele catehetice le fixează Comisiunea, cu deosebirea, că cele ale congreselor trebuie să fie luate la cunoștință de Ordinariatul respectiv, iar întrucât e vorba de un congres provincial, de Conferența episcopescă.

27. Hotărârile acestor conferențe respective congrese sunt valabile numai după aprobarea lor din partea Ordinariatelor, respective a Conferenței episcopesti, cari nu decid fără avizul Comisiunii catehetice.

C) Dispoziții finale.

28. Comisiunea chemată la viață prin hotărârea Conferenței episcopesti, lucrează în aceste cadre, până când Conferența episcopescă va crede de bine.

29. Regulamentul de față se poate modifica numai cu 2/3 a voturilor și modificările au valoare numai după aprobarea lor din partea Conferenței episcopesti.

30. Tipografia editoare a manualelor catehetice va plăti Comisiunii catehetice mitropolitane câte 10 (zece) Lei de fiecare coală de tipar din acele manuale.

Cereți pretutindenea „UNIREA”.

La 9 August c. se va ținea la mănăstirea Cernica (județul Ilfov) un **congres al stareților ortodocși din întreaga țară**, la care pot participa și alți „monahi mai distinși”, precum și „cei din afară de mănăstiri”. Se va discuta „asupra putinței de a da monahismului o nouă organizare”, se va face apoi o colectă pentru un clopot la Cernica și pe urmă se vor vizita deosebite mănăstiri moldovenești și din Basarabia.

Pentru a se putea restabili legăturile de simpatie între Greci și Turci, **patriarhul ortodox Meletie din Constantinopol și-a dat dimisiunea**, fiind silit la aceasta din partea puterilor mării Entente. Prerogativele arhiepiscopale și patriarhale (?) au fost transmise provizor Sinodului, în frunte cu mitropolitul din Cesarea. Deocamdată fostul patriarh s'a retras la o mănăstire din muntele Athos, de unde probabil va pleca în curând de nou la America, de unde a venit.

Serbările aranjate în amintirea mitropolitului Șaguna au pus de nou în lumină, că biserica ortodoxă nu este decât o unealtă în mâna guvernărilor de oricând. De aici se și explică pentru ce oameni, cari n'au nici o credință în totuși să incurajeze și să sprijinească cu puterea statului acțiunile nefaste de învrăjbitare confesională ale acestei biserici. — Or, spiritul lui Șaguna nu este acesta!

Știri mărunte.

Personele. P. V. Ordinariat diecezan a numit pe pâr. **Ulpiu Traian Marcu** de paroh la Bistra, pe pâr. **Aurel Gligor** de preot III tot acolo, iar pe pâr. **Ioan Roman** (Sântana de Murăș) și pe pâr. **Maxim Pop** (Mădărașul de câmpie) i-a promovat la treapta de parohi.

Pe urmele casei lui Dragoș-Vodă. Comisiunea monumentelor istorice va face în curând săpături arheologice în **Cuhea Maramureșului** sub conducerea tehnică a dlui Dr. Martin Roska dela Cluj, asistat fiind de pâr. Ioan Birlea profesor în Sighet. Săpăturile se vor face la marginea satului către Dragomirești, unde se crede că a fost casa lui Dragoș-Vodă.

Elegiul Blajului. Vorbind de „Călăuza” dlui Al. Lupeanu, revista „Ideea europeană” din București scrie și despre Blaj următoarele șire vrednice de-a fi reținute: „Micul Blaj are alte străzi, podite ca'n basme pentru calești de aur, și alte mii de locuitori, ctitori fără moarte cu toiegele de păstori de oameni rezemate de marginea norilor, străzi și oameni cari nu se găsesc în ridicările topografice, sau în statistică. Ele nu sunt mai puțin și nici mai nelăsate, pentru că se descoperă în cărți sau în suflete.”

Locale. Măine, Dumineca a opta după Rusalii, va predica în biserica catedrală Reverendul **Ioan Masca**, vicenotar consistorial.

— Senzația de vară a Blajului este **isvorul de apă termală**, cu conținut de iod, sare și alte elemente vindecătoare, aranjat de curând pentru a putea fi utilizat de publicul avizat la astfel de băi. Se găsește în nemijlocită apropiere a Târnavei mici, în apropierea așanumitei „Fântâni a domnișoarei”.

Descoperirea unui vechiu text evanghelic în Egipt. Cu prilejul săpăturilor făcute în cimiterul vechiu creștin din Kan El Kebir în Egipt s'a descoperit de curând o veche traducere coptică a evangheliei sfântului Ioan. Se crede, că scrisoarea datează cam de pe la anii 400. Traducerea încă nu e făcută, dar lumea științifică speră că ea va aduce însemnate contribuții la fixarea adevăratului text al acelei evanghelii. Documentul este acum expus la Londra.

Victemele muștelor columbace. După o statistică a ministerului de agricultură și do-

menii, pagubele produse de musca columbacă se urcă la 10,700 capete de vită și 1700 cai, repunând afară de acestea și foarte mult vânat în pădurile unde s'a retras în urmă. Cu totul au fost atinse 10 județe, între cari Alba de jos figurează cu 48 animale, valorând 213 mii Lei.

Concurs. P. V. Ordinariat de Gherla publică, cu termenul de 15 August c., concurs la **postul de profesor la școala normală diecezană de băieți** (Gherla) pentru științele naturale, iar cu termenul de 31 August la parohia **Silvaș**.

Telefonul „Unirii”

C. Ceheiu. Raportul din 17 (!) Iulie asupra unor lucruri petrecute în 8 Iulie se cheamă **eam întârziat** și fiindcă „Albina” și alte gazete au publicat deja rapoarte mai lungi asupra acelor serbări, a trebuit să ne restrângem, din considerații de ordin profesional, la puținul pe care-l vedeți. — Dumnezeu cu noi și fără supărare!

N. Alba-Iulia. Că ce va face autoritatea noastră bisericească cu biserica din Sântimbru ce l-a oferit din partea guvernului, nu știm. Știm însă un lucru, pe care-l vom spune de câteori vom avea prilejul s'o facem: pentru exproprierea de biserică nu există până acum nici un temelie legal în România. Suntem deci și împotriva expropriării ilegale dela Sântimbru și dacă ar fi după noi, biserica aceea n'ar deveni biserică unită decât pe urma unei învoiri a autorității bisericești competente a reformatorilor. Altfel, cine ar putea să ne asigure, că mâine nu se vor „expropria”, pe același temelie, și alte biserici, dar dela noi. Și apoi nu trebuie să uităm înțelesul adânc al vorbeii străbune! „Principiis obsta, sero medicina paratar!”

S. Gherla. Luăm cu bucurie la cunoștință, că „Preasfințitul episcop al Gherlei nici când n'a asistat, ci totdeauna a savârșit însuși toate serviciile liturgice prin parohiile pe cari le-a vizitat până acum”, rectificând în acest sens informațiile din numărul trecut ale corespondentului nostru. Cele ce ne scrieți despre strașnicul agent liberalo-ortodox, și în aceeași vreme „duhovnic” la institutul corector dela DV. — sunt într'adevăr lucruri nespuse de dureroase. Ocazional vom mai aduce deci vorba asupra lor.

Of. par. rom. cat. Petroșeni. Ieșind numai odată pe săptămână, putem publica anunțul DV. a doua oră abia în numărul viitor din 28 Iulie. Dacă aceasta ar fi prea târziu, rugăm avizați.

C. Sărmăș. Concursul trimis ne-a sosit abia în 7 Iulie, așa că nu mai putea fi publicat înainte de termenul concursual din 12 Iulie.

Dr. G. Sibiin. Am primit cele trimise și așteptăm cele promise. — Dumnezeu cu noi și cu sânta lui cauză!

B. Sfântu-Gheorghe. Suma trimisă am primit-o. Pentru suprasolvirea de 20 Lei Vă mulțumim.

M. Mireșul-mare. Banii i-am primit. Mai datorați 10 Lei, pe urma urcării abonamentului.

D. Cluj. Bun. Așteptăm!

Internatul Vancean de fete.

Concurs de primire.

1. Pe anul școlar 1923/24 se primesc în acest internat numai eleve ordinare ale liceului de fete.

2. Taxa de întreținere pe anul școlar 1923/4, este de 5000 Lei. Din aceasta 2000 se va plăti la începutul anului școlar, 1500 la 1 Dec. iar 1500 la 1 Aprilie. Cu taxă redusă vor fi primite câteva fete de preoți și învățători săraci, la cerere motivată.

3. Taxa de instalare pentru acelea, cari anul trecut n'au fost elevele acestui internat, face 200 Lei, iar pentru celelalte 100 Lei. cari sume se plătesc întregi la începutul anului școlar.

4. Tot la începutul anului școlar se va încasa de fiecare elevă câte o taxă de 100 Lei pentru folosirea mobilelor.

5. Fiecare elevă trebuie să aducă cu sine — fiind altfel refuzată, la primire — următoarele: (trei) 3 haine de purtat și una vânăță de lână, 2 șorțuri negre de clot cu mâneci, 2 șorțuri pentru bucătărie, 1 șal de lână, 2 năfrâmi, 1 palton bun de iarnă și o manta de toamnă și primăvară, 2—3 părechi de încălțăminte bune, păpuși de odaie, 6 păr. ciorapi, 6 cămăși de zi, 4 de noapte, 6 batiste, 3 fuste și 1 jupon, 4 pantalonași, 4 ștergere de față, 4 ștergătoare de lighean, 4 servete și 2 ștergere pentru bucătărie, tacâmuri, 1 lighean, 1 păhar, ulcică de tinichea, perie de haine, de încălțăminte și de dinți, 1 saltea de paie, 2 cearceafuri de pus pe saltea, 1 plapomă și 2 fețe de plapomă, 2 perini și 4

fețe de perină, 1 șol și acoperitoare de pat albă de giolgiu 160x140 cm. Pe toate rufele și hainele să se coase cu arniciu roșu numele întreg al elevei. E cu totul interzis orice ar arăta înclinare spre lux (bijuterii) haine etc. E obligator pentru fiecare elevă uniforma constatătoare din bluză albă matroz și fustă vânăță plisată.

6. Cererile de primire se adresează Prea-veneratului Consistor, alăturându-se la ele extras de botez, certificat școlar, certificat medical și plic adresat pentru răspuns.

Blaj, la 14 Iulie 1923.

(63) 1-1.

Directiunea.

Școala medie rom. cat. din Petroșeni.

Concurs la post de profesor.

La școala medie romano-catolică din Petroșeni s'a sistemizat un post de profesor pentru **limba română și franceză**.

Pot concura la acest post profesori și candidați de profesori (bărbați) romano- și greco-catolici pregătiți din aceste materii pentru școli secundare, candidații fiind datori a-și câștiga capacitatea în cursul unui an.

Salarul anual al profesorului titular diplomant este de 24,000 Lei, iar a candidatului de profesor substituit Lei 20,000, având afară de aceea locuință de 1 cameră, încălzit, lumina și alimente cu preț de favoare.

Cererile, adresate dlui episcop al Ardealului conte Gustav Majláth și provăzute cu documentele necesare, sunt a se trimite, până în 1 August 1923, la oficiul parohial rom. catolic din Petroșeni.

(64) 1-2

Directiunea.

Transpirația Mâinilor

Cluj Miroșul Picioarelor, etc.

dispare întrebunțând lichidul S. A. S. De vânzare la Farmacii și Drogerii sau contra mandat poștal de lei 20, vi-se trimite de către Farmacia

o o o VOREL, Piatra-N. o o o

Durerea de cap

Migrena,

Nevralgii

Dureri reumatice etc. vindecă și liniștesc la moment tabletele KALMA, pachetul lei 4, la drogerii și farmacii. Se trimet contra mandat de lei 40 franco 10 pachete Kalma. Adresați:

FARMACIA VOREL, Piatra-N.

ECZEMA

boalele de piele, coșurile se vindecă sigur cu

POMADA CADOL

Găsiți la farmacii și drogerii sau contra mandat poștal de lei 25 dela

FARMACIA VOREL, Piatra-N.

Cereți gratuit prospectul: Cum se vindecă eczema.

Cum ne curățăm sângele

și ne întărim trupul

Broșura interesantă și instructivă, care nu trebuie să lipsească din nici o casă, cereți-o gratuit

contra 1 leu în mărci postale pentru porto. Adresați Farmacia VOREL din Piatra-N.

Cum ne vindecăm de Reumatism și Gută

Broșură interesantă și instructivă. Se trimete mărci postale de gratuit contra 1 leu, pentru porto. Adresați:

Farmacia VOREL, Piatra-N.